

Το Δημοτικό Μουσείο Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος, ΝΠΔΔ του Δήμου Καλαβρύτων, ιδρύθηκε με δύο συστατικές πράξεις του 1986 και 1994, και ισάριθμες αποφάσεις του Νομάρχη Αχαΐας, Η πρώτη επί θητείας του αείμνηστου Δημάρχου Πάνου Πόλκα και η δεύτερη επί θητείας του τ. Δημάρχου Τάκη Νικολάου. Το Ν.Π διέπεται από τις διατάξεις του Ν. 3463/2006 του Δημοτικού Κώδικα, ενώ το 2011 με απόφαση του ΥΠ. ΕΣ διατηρήθηκε ως αυτοτελές ΝΠΔΔ του Δήμου Καλαβρύτων. Στεγάζεται στο ιστορικό Δημοτικό Σχολείο των Καλαβρύτων, το κτίριο του οποίου χαρακτηρίσθηκε από το ΥΠ.ΠΟ ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο, ο δε χώρος που περιβάλλει το κτίριο χαρακτηρίσθηκε ως ιστορικός τόπος. και τα δύο προστατεύονται πλέον από τις διατάξεις του Ν. 3028/2002 του ΥΠ.ΠΟ.

Σκοποί του Νομικού Προσώπου, όπως καθορίζονται από τη συστατική του Πράξη, είναι:

α) **Η συλλογή, τεκμηρίωση, συντήρηση, έκθεση και ερμηνεία** του πάσης φύσεως μουσειολογικού υλικού που σχετίζεται με τα δραματικά γεγονότα του Ολοκαυτώματος των Καλαβρύτων

β) **Η προώθηση της εκπαίδευσης και της έρευνας με την οργάνωση** περιοδικών εκθέσεων, εκπαιδευτικών προγραμμάτων, διαλέξεων και ιστορικών συμποσίων, με θέματα που σχετίζονται με το αντικείμενο του Ν Π και

γ) **Η δημιουργία εξειδικευμένης βιβλιοθήκης και ιστορικού αρχείου**

Το Μουσείο εγκαινιάστηκε στις 9 Ιανουαρίου 2005 από τον αείμνηστο Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας Κωνσταντίνο Στεφανόπουλο, επί θητείας του νυν Δημάρχου, κ. Αθανασίου Παπαδόπουλου.

Το ΔΜΚΟ στεγάζεται σ' ένα χώρο τραυματικής μνήμης, σ' ένα χώρο εγκλεισμού και αγωνίας. Αυτός ο χώρος της οδύνης, ο οποίος επιλέχθηκε για να στεγαστεί το Μουσείο Ολοκαυτώματος, σήμερα έχει μετατραπεί σε χώρο γόνιμης συγκίνησης και παραγωγικού στοχασμού, σε σύμβολο ειρήνης και συναδέλφωσης.

Στο ερώτημα «τι συνιστά» και «τι κομίζει» στον επισκέπτη αυτό το Μουσείο δεν μπορώ να μην απαντήσω περισσότερο βιωματικά, ως μέλος της Καλαβρυτινής κοινωνίας:

Αποτελεί μια κραυγή, μια διαρκή υπόμνηση βαρβαρότητας, θηριωδίας, έκπτωσης του ανθρώπου και του ανθρωπίνου ηθικού και πνευματικού πολιτισμού. Μέσω αυτού, ο λυγμός των γυναικών του '43 και των επόμενων πολλών σκοτεινών χρόνων μεταπλάθεται, μετουσιώνεται, σε κραυγή διαμαρτυρίας για τις ολοκληρωτικές ιδεολογίες που μετατρέπουν τις ανθρώπινες υπάρξεις σε τέρατα, καταρρακώνουν και απαξιώνουν τον άνθρωπο και μεταβάλλουν τα ανθρώπινα δημιουργήματα σε σωρούς ερειπίων.

Αποτελεί επίσης ένα «σημείο αναφοράς», έναν χώρο πολιτισμού για τα Καλάβρυτα και την Αχαΐα. Συνιστά μια αντιπρόταση βίου, μια πράξη αντίστασης στην ισοπεδωτική ομοιογενοποίηση, στην κυνική εξίσωση, στην αμνησία, στον βαρβαρικό πραγματισμό και μεταπρατισμό των νέων καιρών, φαινόμενα που αποτελούν έναν άλλου είδους ολοκληρωτισμό, εξίσου ή και περισσότερο επικίνδυνο. Το ΔΜΚΟ δεν είναι μόνο η ταυτότητα των Καλαβρύτων: Είναι η ταυτότητα και η πατρίδα του Ανθρώπου.

Τέλος, στην αρχική μου διερώτηση – «τι συνιστά» και «τι κομίζει» στον επισκέπτη αυτό το Μουσείο – προσθέτω: Το

ΔΜΚΟ είναι ένας άθλος, ένας καρπός επίμονης και επίμοχθης ενασχόλησης και προσπάθειας δεκάδων ανθρώπων, επώνυμων και ανώνυμων.

Άνθρωποι που υπηρέτησαν αυτή την ιερή για τον τόπο μας υπόθεση και συνέβαλαν στην ίδρυσή του μέσα από συλλογικά όργανα και θεσμούς, όπως από τον σύλλογο Φίλων του Μουσείου, από την Τοπική και Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, από το χώρο της πολιτειακής και πολιτικής ζωής, πρωτίστως από τις Ενώσεις Καλαβρυτινών Πάτρας και Αθήνας, από την Ένωση Θυμάτων του Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος, από τις εμπλεκόμενες Διευθύνσεις του ΥΠ. ΠΟ και του συνόλου της πολιτικής ηγεσίας του και ασφαλώς το σύνολο των μελών του Δ.Σ. του ΔΜΚΟ, Μια αναφορά, σήμερα, στα ονοματεπώνυμά τους θα ήταν κατ' ανάγκη ελλιπής.

Κυρίως όμως θα ήθελα από αυτή τη θέση και αυτή την ημέρα να υποκλιθώ ενώπιον των οικογενειών των θυμάτων του '43 που αποχωρίστηκαν ιερά κειμήλια, αντικείμενα των λατρεμένων νεκρών και της οικογένειάς τους και τα προσέφεραν στο Μουσείο, για να μπορεί σήμερα ο επισκέπτης, Έλληνας ή ξένος, να σχηματίζει εικόνα, μορφή του μαρτυρίου.

Το Μουσείο Ολοκαυτώματος στη μακρά διαδρομή του ακόμη και κατά την περίοδο της κυοφορίας του από το 1986 και εντεύθεν αντιμετώπισε πολλές προκλήσεις, δυσκολίες και προβλήματα, [δομικά, λειτουργικά, διασφάλισης πόρων, βιωσιμότητας, ανάπτυξης, προοπτικής. εξωστρέφειας, διαχείρισης της μνήμης, σχεδιασμού εκπαιδευτικής πολιτικής κ.α,], έλαβε ωστόσο, τολμηρές αποφάσεις, έδωσε πολλές μάχες και κατήγαγε – επιτρέψτε μου να το πω – αρκετές νίκες.

Σήμερα –για να περιοριστώ στα τελευταία τέσσερα χρόνια, την πιο παραγωγική περίοδο- στην ιστορία της λειτουργίας του Μουσείου,, μπορεί πλέον να υπερηφανευθεί :

- ότι ολοκληρώθηκε η εφαρμογή της μουσειολογικής μελέτης στους εκθεσιακούς χώρους του Μουσείου, λήγοντας μια σοβαρή και χρονίζουσα εκκρεμότητα

Ότι με την εξασφάλιση ελεγχόμενων και σταθερών περιβαλλοντικών συνθηκών θερμοκρασίας στους εκθεσιακούς και αρχειακούς χώρους του, με το έργο της μετατροπής της κεντρικής θέρμανσης από θερμότητα Λέβητα (καλοριφέρ) σε θερμότητα Αντλία (κλιματισμός), διέσωσε το πολύτιμο αρχειακό και μουσειακό υλικό από τη φθορά. [Το έργο χρηματοδοτήθηκε από την ΑΜΚΕ «Αιγέας», ιδιοκτησίας του εφοπλιστή κ. Αθανάσιου Μαρτίνου]

Ότι, για την προστασία και την αποτελεσματική προβολή των εκθεμάτων, βρίσκεται σε εξέλιξη έργο που αφορά την αλλαγή του φωτισμού του Μουσείου βάσει των σύγχρονων όρων και προδιαγραφών της επιστήμης της Μουσειολογίας. [Το έργο χρηματοδοτείται από τις δωρεές της Τεχνικής Εταιρείας Ν.ΚΗΔΑΛΙΩΝ ΑΤΕ- του Διεθνούς Ιδρύματος Γ. Κουτσοχέρα, και του Α.Σ Καλαβρύτων].

ότι ψήφισε και διαθέτει Εσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας και Οργανισμό Εσωτερικών Υπηρεσιών (Ο.Ε.Υ.)

ότι με σημαντική δωρεά του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος πραγματοποιήθηκε το έργο της ψηφιοποίησης και της τεκμηρίωσης του συνόλου των συλλογών του Μουσείου, η αναβάθμιση της ιστοσελίδας του, η εκπόνηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και η ανάπτυξη εφαρμογής πολιτιστικής διαδρομής ήτοι η ψηφιακή ξενάγηση στους

εκθεσιακούς χώρους του και στα ιστορικά μνημεία των Καλαβρύτων.

Ότι το ψηφιοποιημένο ιστορικό του αρχείο είναι πλέον προσβάσιμο στο ευρύ κοινό, στους ερευνητές, στους μεταπτυχιακούς και διδακτορικούς φοιτητές αλλά και σε κάθε ενδιαφερόμενο.

Ότι διαθέτει πλέον εκπαιδευτικά προγράμματα για τους μαθητές της α/θμιας και β/θμιας εκπ/σης εγκεκριμένα από το ΥΠΕΠΘ. Ασφαλώς ο ρόλος ενός Μουσείου είναι σύνθετος και πολύπλευρος, ωστόσο είναι κοινώς αποδεκτό ότι στο σύγχρονο κόσμο προτάσσεται ο εκπαιδευτικός και μορφωτικός ρόλος του έναντι των υπολοίπων λειτουργιών του.

Ότι προσφέρει στον επισκέπτη συλλογές μαρτυριών, σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, εκδίδοντας παράλληλα μέρος του αρχειακού του υλικού. Εξ αρχής, έχουν εκδοθεί συνολικά τριάντα τίτλοι βιβλίων, στην ελληνική, αγγλική, γερμανική και ρωσική γλώσσα, τα περισσότερα εξ ιδίων πόρων ή με χορηγίες ή σε συνεργασία με άλλα Νομικά ή Φυσικά Πρόσωπα.

Ότι το έτος 2017 το **Δημοτικό Μουσείο Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος**, επελέγη από το ICOM --Ελληνικό Τμήμα ως τιμώμενο Μουσείο.

Ότι διοργάνωσε Ημερίδες Εκθέσεις φωτογραφίας και ζωγραφικής, διαλέξεις, παρουσιάσεις βιβλίων κ.α με θέματα που σχετίζονται με το αντικείμενο του Νομικού Προσώπου,

Ότι υπέγραψε συμφωνία-σύμβαση με τη GOOGLE που προέβλεπε α. τη δημιουργία ψηφιακής πλατφόρμας προβολής του ΔΜΚΟ στον παγκόσμιο ιστό της GOOGLE και

β. την ανάπτυξη εφαρμογής πολιτιστικής διαδρομής (εικονική ξενάγηση) στους εκθεσιακούς χώρους του Μουσείου. Εκκρεμεί η εκπλήρωση του β' όρου της συμφωνίας.'

Ότι υπέβαλε Αίτηση χρηματοδότησης πέντε δράσεων σε Τοπικό Πρόγραμμα CLLD/LEADER με τον τίτλο «Προβολή, Ανάδειξη Τοπικής Ιστορίας,», που εγκρίθηκαν, μεταξύ των οποίων η έκδοση του Οδηγού του Μουσείου και η εκπόνηση θεατροπαιδαγωγικού προγράμματος.

Ότι λαμβάνει ιδιαίτερη μέριμνα για τη συντήρηση των κτηριακών εγκαταστάσεών του, για την προστασία και την αισθητική του περιβάλλοντος χώρου αλλά και για την ανεμπόδιστη προσβασιμότητα των ΑμΕΑ.

Ότι σχεδιάζει να δημιουργήσει και να εγκαταστήσει εργαστήριο συντήρησης του μουσειακού του υλικού σε νεόδμητο διαμέρισμα, δωρεά της κ. Μπέτυς Βαρελοπούλου-Κατζουράκη προς το Μουσείο, θύματος του Κ.Ο.

Ότι επιδίωξε και πέτυχε συνεργασίες με άλλα Μουσεία, θεσμικούς και κοινωνικούς φορείς, όπως τα Μουσεία της Δρέσδης, του Lidice, το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, τη Διεύθυνση Ιστορίας Στρατού, το MIET, την Ένωση Καλαβρυτινών Αθήνας, με την οποία, εκτός των άλλων, συνεργάστηκε για τη δημιουργία του πολυβραβευμένου ιστορικού ντοκιμαντέρ με τον τίτλο Άνθρωποι και σκιές, του σκηνοθέτη Ηλία Γιαννακάκη.

Ότι το συνολικό έργο που παρήχθη σε συνδυασμό με τη χρηστή διοίκηση αλλά και τη διαχείριση των πόρων του με διαφανή και επαγγελματικό τρόπο, συνέβαλε αμέσως ή εμμέσως α. στην αναβάθμιση των παρεχόμενων Υπηρεσιών

του Μουσείου β. στην αύξηση της επισκεψιμότητάς του και γ. στην οικονομική του βιωσιμότητα.

Οφείλουμε να ευχαριστήσουμε όλους εκείνους –πρόσωπα και φορείς που συνεργάστηκαν και ενίσχυσαν υλικά και ηθικά την προσπάθεια, στήριξαν και υποστήριξαν τις αποφάσεις και τις επιλογές μας και γενικότερα συμπαραστάθηκαν και συνέδραμαν με γενναιοδωρία το έργο μας.

Ιδιαίτερος ευχαριστούμε: το Υπουργείο Πολιτισμού, καθώς και τις εμπλεκόμενες Διευθύνσεις του την κυρία Σταυρούλα – Βίλλυ Φωτοπούλου, Διευθύντρια Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς Τέτας Χατζηνικολάου Πρόεδρο Icom-Ελληνικό τμήμα, τον κ. Γεώργιο Λαζουρά, πρώην Δήμαρχο Καλαβρύτων, τον κ. Αθανάσιο Παπαδόπουλο, σημερινό Δήμαρχο Καλαβρύτων, το Δημοτικό Συμβούλιο και τις Υπηρεσίες του Δήμου Καλαβρύτων, την Ένωση Καλαβρυτινών Αθήνας και ιδιαίτερα τον πρώην Πρόεδρό της, τον κ. Σωτήριο. Τσενέ και τον Στρατηγό Δημήτριο Λυμπέρη..

Και ασφαλώς το προσωπικό του Μουσείου για την εργατικότητα του, την αφοσίωση, την προσήνεια, τη συνέπεια και την υπευθυνότητα που επέδειξε κατά την άσκηση των καθηκόντων του. [θα αποτολμούσα να πω, ότι τα Μουσεία είναι το προσωπικό τους, καρπός εμπειρίας]

Κυρίες και κύριοι, συμπληρώνονται εφέτος 77 χρόνια μετά το μαζικό έγκλημα του '43, πολύ μακριά από τα δρώντα πρόσωπα και το δράμα αυτής της σκοτεινής για την Ευρώπη χρονικής περιόδου, αλλά, δυστυχώς, αρκετά κοντά

στην περιορρέουσα ατμόσφαιρα αυτών των χρόνων, το ΔΜΚΟ καλεί - ή μάλλον προκαλεί - τον επισκέπτη του σε ένα άθλημα αυθυπέρβασης και αναστοχασμού.

Τώρα, που ο σύγχρονος επισκέπτης έχει ξεμάθει να παρατηρεί, να αφουγκράζεται και να στοχάζεται, το Μουσείο καλείται να ακονίσει την όρασή μας, να μας κάνει να δούμε και να αφουγκραστούμε πράγματα που βρίσκονται πέρα από τις σύγχρονες ιστορικές, ηθικές και αισθητικές μας αξίες, δηλαδή πέρα από το νοητικό ορίζοντα της εποχής μας.

Το Δημοτικό Μουσείο Καλαβρυτινού Ολοκαυτώματος, καλείται και οφείλει να είναι ανοιχτό στην κοινωνία, να καλλιεργεί συνεργασίες και να διευρύνει ως θεσμός και ως πνευματική οντότητα το κοινωνικό γίγνεσθαι.

Η πρόταση για τη δημιουργία ενός ερευνητικού κέντρου, ως μία νέα στόχευση, που θα προκύψει ως καρπός του έργου της Τεκμηρίωσης του αρχειακού υλικού του Μουσείου, αποβλέπει ακριβώς στον ίδιο στόχο ήτοι στην εξωστρέφεια, στην προοπτική και εν τέλει στη βιωσιμότητα του Μουσείου.

Στόχος φιλόδοξος, πλην αναγκαίος, στοίχημα ύπαρξης ή μάλλον νοηματοδότησης της ύπαρξής του. Τούτη ακριβώς είναι και η ιδιαιτερότητα του Μουσείου κάθε Μουσείου που δεν αποτελεί απλώς φορέα, ίδρυμα ή οργανισμό αλλά πνευματική ουσία.

Κλείνοντας, αισθάνομαι την ανάγκη κυρία Υπουργέ και εκ μέρους των μελών του Δ.Σ. του ΔΜΚΟ, να σας εκφράσω

τις ειλικρινείς μας ευχαριστίες για τον τρόπο που επιλέξατε να απονείμετε την υψίστη αυτή διάκριση στο Μουσείο μας που την εκλαμβάνουμε και ως μια συμβολική χειρονομία αναγνώρισης της προσφοράς όλων εκείνων των ανθρώπων που εργάστηκαν στην κοινή για τον τόπο μας προσπάθεια, στο «χτίσιμο» του πνευματικού αυτού οικοδομήματος.. Αλλά συνάμα και ως ελάχιστο φόρο τιμής στους νεκρούς των Καλαβρύτεν, και στους συγγενείς τους, τους ζωντανούς μάρτυρες του Καλαβρυτινού δράματος που επέζησαν της Καταστροφής και όπως διαπιστώνω με χαρά σήμερα αρκετοί απ' αυτούς βρίσκονται εδώ κοντά μας, στη λιτή αυτή εκδήλωση-γιορτή προς τιμή του Μουσείου μας..

Σας ευχαριστώ